

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย
 การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน
 *****

ชื่อ (นาย / นาง / นางสาว).....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

โทร.....

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. เพศ [....] 1) ชาย [....] 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
  - [....] 1) ไม่ได้รับการศึกษา
  - [....] 2) ประถมศึกษา
  - [....] 3) มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. หรือเทียบเท่า
  - [....] 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. หรือเทียบเท่า
  - [....] 5) ปริญญาตรี
  - [....] 6) สูงกว่าปริญญาตรี
  - [....] 7) อื่น ๆ (ระบุ).....
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน .....คน
5. จำนวนแรงงาน
  - 1) ในครัวเรือน.....คน
  - 2) จ้างแรงงาน.....คน
6. เนื้อที่ถือครองที่ดินทั้งหมด.....ไร่
  - 6.1 เป็นของตนเอง.....ไร่
  - 6.2 เช่า.....ไร่
8. อาชีพหลัก (ระบุ).....
9. อาชีพรอง (ระบุ).....
10. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร
  - ( ) 1.ไม่เป็น ( ) 2.เป็น (ตอบได้มากกว่า 1ข้อ)
  - ( ) 1.กลุ่มเกษตรกร ( ) 2. กลุ่มสหกรณ์ ( ) 3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
  - ( ) 4. กลุ่มลูกค้า ธกส. ( ) 5. อื่นๆ

11. รายได้ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2552).....บาท
12. ในชุมชนของท่าน มีสื่อชนิดใดบ้าง ถ้ามีให้ใส่ / ลงใน ( ) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- [.....] 1) หอกระจายข่าว
- [.....] 2) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
- [.....] 3) ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน
- [.....] 4) ผู้นำเกษตรกรในหมู่บ้าน
- [.....] 5) จุดถ่ายทอดถ่ายทอดเทคโนโลยี
- [.....] 6) ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- [.....] 7) อื่น ๆ ระบุ.....
13. ในครอบครัวของท่าน มีสื่อชนิดใดบ้าง ถ้ามีให้ใส่ / ลงใน ( ) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- [.....] 1) โทรทัศน์
- [.....] 2) วิทยุ
- [.....] 3) รับหนังสือพิมพ์เป็นประจำ
- [.....] 4) รับเอกสารวิชาการทางการเกษตรเป็นประจำ
- [.....] 5) VCD/DVD
- [.....] 6) อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมการเกษตร

โปรดระบุว่าท่านมีส่วนร่วมงานส่งเสริมการเกษตรในเรื่องต่างๆ โดยทำเครื่องหมาย ✓ หน้ารายการที่ท่านมีส่วนร่วม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

	งานส่งเสริมการเกษตร
	การบริการความรู้
	การถ่ายทอดความรู้
	การรวบรวมข้อมูล
	การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร
	การจัดทำแผนปฏิบัติการ
	การจัดทำแผนการเรียนรู้
	การดำเนินงานตามแผน
	อื่นๆ ระบุ..... .....

ตอนที่ 3 บทบาทของนักส่งเสริมการเกษตร

ท่านคิดว่านักส่งเสริมมีบทบาท/ควรมีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ ในระดับใด โปรดใส่เครื่องหมาย

✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

บทบาทนักส่งเสริม	ปัจจุบัน	ที่ควรมี
1.ด้านความรู้		
1.1 การสืบค้น/รวบรวมความรู้		
1.2 การบริการความรู้		
1.3 การถ่ายทอดความรู้		
2.ด้านการประสานงาน		
2.1 ภายในชุมชน		
2.2 ภายนอกชุมชนแต่ในพื้นที่ รับผิดชอบ		
2.3 นอกชุมชนนอกพื้นที่		
3. ด้านการดำเนินงาน		
3.1การจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร -แผนกลุ่ม - แผนชุมชน		
3.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการ		
4.ด้านการจัดการเรียนรู้/ ถ่ายทอดเทคโนโลยี		
4.1กำหนดประเด็นการเรียนรู้		
4.2 จัดทำแผนการเรียนรู้		
4.3 ดำเนินการตามแผนการ เรียนรู้		
5.ด้านการให้บริการทาง การเกษตร		
5.1 ณ ศูนย์ ฯถ่ายทอด		
5.2 คลินิกเคลื่อนที่		
5.3 ข้อมูลข่าวสาร		
6.ด้านการวิจัย		
6.1 เป็นที่ปรึกษา		
6.2 เป็นผู้นำให้ชุมชนร่วมวิจัย		

ตอนที่ 3 ความรู้ของชุมชนและการจัดการประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน (มีความรู้อะไรบ้าง)

ความรู้ที่ต้องการจากนอกชุมชน (เพื่อการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหา)

การจัดการความรู้ (ทำอย่างไร ใครคือผู้เกี่ยวข้องบ้าง และใครเป็นผู้จัดกระบวนการ คนในชุมชนสามารถจัดการเองได้หรือไม่ เพราะเหตุใด)

การสร้างคลังความรู้ในชุมชน (มี ไม่มี จะทำอย่างไร ใครจะเป็นหลัก/เจ้าภาพ ควรเป็นบทบาทของใคร)

ตอนที่ 4 เศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus

Group)

ชุมชนมีการดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไร นักส่งเสริมมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไร

พอประมาณ

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกัน

ความรู้ (ความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ ระมัดระวังในการปฏิบัติ)

คุณธรรม (มีความตระหนัก ซื่อสัตย์ สุจริต อุดม พากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 5 การพึ่งพาตนเอง (ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีอะไรบ้าง ประโยชน์ต่อการพึ่งพาตนเองอย่างไร

ประเด็น	ความหมายและคุณลักษณะ/พฤติกรรมบ่งชี้
การมีประเพณีและวัฒนธรรมที่ดี 1. ประเพณีที่ดีในชุมชน	1. กิจกรรมด้านต่างๆของชุมชนที่นิยมปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น ด้านศาสนา ด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ฯลฯ
2. ค่านิยมที่ดีของชุมชน	2. ความเชื่อและแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ยึดมั่นร่วมกันในชุมชน เช่น การเคารพผู้อาวุโส การดูแลผู้สูงอายุ ฯลฯ
3. ความต้องการการอนุรักษ์ประเพณีและค่านิยมที่ดี	3. การปฏิบัติที่แสดงความรับผิดชอบในการธำรงรักษาประเพณี และค่านิยม ที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน
4. การสื่อสารในชุมชน	4. รูปแบบการสื่อสาร เครือข่ายการสื่อสาร และการไหลเวียนของข่าวสารในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน	5. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเฉพาะในกิจกรรมที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง - วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน
ความสามารถในการดำรงอยู่ 1. การเปิดรับข่าวสารและการจัดการด้านการสื่อสารของชุมชน	1. การเปิดรับข่าวสารด้านต่างๆของชุมชนจากสื่อทุกประเภทที่เอื้อต่อการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน - การจัดการองค์กรสื่อในชุมชน เช่น วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวของหมู่บ้านที่มีผลต่อการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน
2. การยอมรับนวัตกรรมของชุมชน (นวัตกรรม : แนวคิด แนวปฏิบัติ และเครื่องมือใหม่)	2. การตัดสินใจและการยอมรับนวัตกรรมด้านต่างๆ(เช่น ด้านการเกษตร สาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน
3. การติดต่อกันในภายนอก	- การไปศึกษาดูงานต่างชุมชน ต่างสังคม เกี่ยวกับการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน - การเปิดชุมชนให้ชุมชนอื่นมาศึกษาดูงาน และสร้างเครือข่ายการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน
โครงสร้างทางสังคม ระบบทางสังคม องค์กรทางสังคม	ระบบสังคม องค์กรทางสังคมที่เป็นอยู่ของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน - รูปแบบสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ด้านทรัพยากร การสนับสนุนการพึ่งพาตนเอง

ประเภทและคุณภาพ ทรัพยากร (จากแหล่งใด)	การใช้ประโยชน์ (ใครใช้ ใช้อย่างไร นำไปสู่การ ผลดีอย่างไร)	การจัดการทรัพยากร (การสนับสนุนการพึ่งพาตนเอง)
1. ดิน		
2. น้ำ		
3. ป่า		
4. อากาศ		
5. สภาวะแวดล้อมทั่วไป		
6. อื่นๆ		

3. ด้านเทคโนโลยีภาคการเกษตร (แหล่งความรู้ แนวทาง และ วิธีการ)

ด้าน	เทคโนโลยี		แนวทางการพึ่งพาตนเอง
	พื้นฐาน(ภูมิปัญญา)	พัฒนา(สมัยใหม่)	
พืช ระบุ			
1. พันธุ์			
2.การปลูก			
3.การดูแลรักษา			
4. การเก็บเกี่ยว			
5. การแปรรูป			
สัตว์ ระบุ.....			
1.พันธุ์			
2. การเลี้ยง			
3.การดูแล			
4. การจำหน่าย			
5.			

นอกภาคการเกษตร (แหล่งความรู้ แนวทางและวิธีการ)

ด้าน	เทคโนโลยี		แนวทางการพึ่งพาตนเอง
	พื้นฐาน(ภูมิปัญญา)	พัฒนา(สมัยใหม่)	
ด้าน.....			
ระบุ.....			

ประเด็นสัมมนา ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ความชัดเจนในการสื่อให้เห็นรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

2. จุดเด่นของรูปแบบ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะเพื่อให้รูปแบบดังกล่าวสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

บ้านมุตู กระบี่

คลองอ้อม ประจวบคีรีขันธ์

บ้านลาด ชัยภูมิ

บ้านสันหนองเหนียว พะเยา

บางพลับ นนทบุรี

เขาสมิง ทรายาด

สัมมนา (ร่าง) รูปแบบ

ภาคผนวก ค
บทความจากผลงานวิจัย

*Extension Methods***Agricultural Extension Model for Community Self-Reliance:
A Case of Thailand****Jinda Khlitong**

The School of Agricultural Extension and Cooperatives
 SukhothaiThammathirat Open University
 Pakkred Nonthaburi 11120 Thailand
 Office : +662-5047017
 Cell phone :+668-3784-3355
 arkjin@hotmail.com or jinda.khl@stou.ac.th

Keywords: Agricultural Extension Model, Community Self-Reliance, Thailand**Introduction**

Thailand deems agricultural extension crucial for agricultural sustainable development in terms of promoting possible change in individuals or groups when coping with appropriate technology, while aiming for quality products, as well as a better quality of life, through the training & visiting system. From time to time, the agricultural extension model has continuously been developed under the concept that the extension agent (EA) would be taking knowledge from the knowledge resource to farmers and taking problems from producers in order to find out solutions from knowledge resource center. The EA would therefore, serve as teacher and coordinator. Up to present information era, farmers have been able to learn or find out their required information directly from existing knowledge through media around them.

Purpose, Objectives, and Methods of the Study

Therefore, with the current agricultural extension emphasis upon communities' and farmers' self-reliance, the objectives of this research on the agricultural extension model for community self-reliance were to: 1) study and evaluate the general circumstances of communities concerned 2) study participatory action of communities in their self-reliance with regards to agricultural extension 3) develop agricultural extension for self-reliance of communities and 4) try out the agricultural extension model for the self-reliance of communities by data compilation from farmers, housewife-farmers, youth farmers who joined the project of learning self-reliance at the agricultural extension center. They were from 6 provinces in this region and there was an EA total of 130 persons. By interviewing, group discussion, experimental knowledge, and the media package for technology transfer.

Results and Conclusions

From the study, it was found that informants' obtained 75% of their knowledge from: the community's information tower, 59.2% from agricultural village leaders, and 50.0% from Sub-District Agricultural Technology Transfer and Service Center. Information obtained by their main occupation, members' source of information included independent self-study, which was at 76.7%, neighbors (68.3%), television (64.2%), and from government officials (50.8%). Information obtained on their subordinate occupation, members' sources of information included independent self-study at 80.0%, from neighbors (68.3%), government officials (55.8%) and leaders (51.7%). Participants obtained information on life skills (savings, sufficiency living,

morality, physical, and mental health etc.) gained: members' sources of information included independent self-study at 72.5%, from neighbors (49.2%), and knowledge relating to culture (grouping, natural preservation, religious activity and rituals). Knowledge required for development consisted of better living, marketing, processing, packaging, agro-tourism.

Results of the study could be concluded as the model below:

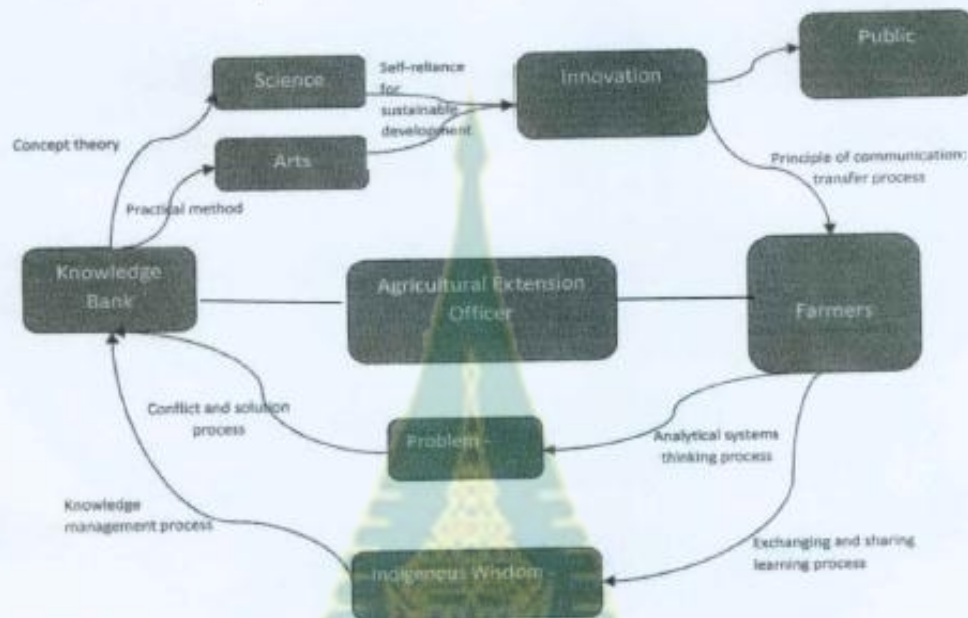

Figure 1. Dissemination of knowledge by the community and extension agents

The model shows how the EA and the community improve and disseminate knowledge to other communities. To achieve this endeavor, an agricultural extension agent must increase his/her role through exchanging and sharing learning, thinking and implementing together with farmers rather than being an instructor or resource person. Arising from the above concept, the agricultural extension model will begin with farmers and communities working through the analytical systems thinking process so as to find out farmers' or communities' problems. Apart from learning about farmers or communities' problems and their limitations, the EA will discover tacit knowledge of farmers, communities, and local indigenous wisdom via exchanging and sharing learning process.

The extension guidelines that the agricultural extension agent gleans from the knowledge bank should be in accordance with concept and theory. In case of practice, the EA must determine whether or not it is really practical. Also taken into consideration is that the farmer is using agricultural extension philosophy of the self-reliance concept for sustainable development. Thus, it is highly recommended that the agricultural extension agent should learn with farmers in order to gain appropriate innovation for potential solutions, or building a new model of agricultural development guidelines as well as the transfer of innovation via communication principle-SMCR. The primary concern of the AEG is good communication with the receiver or farmer, in order to consider basic characteristics, such as, needs, attitude, and materials or equipment for receiving such innovation. Besides the transfer of knowledge to farmers, it is also recommended that the agricultural extension agent publicize the innovation acquired to the

general public, so that the study of that innovation can be conducted for further development with better appropriateness.

References

- T. Mosher. (1979) *An introduction to agricultural extension*. Singapore: Singapore University Press. Melbourne: John Wiley and Sons. Inc.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2006). *Happiness and agricultural sustainability*. Nonthaburi, Thailand (in Thai language).
- Leagan, J. P. *The communication process in rural development*. (1961). New York, Ithaca: Comparative Extension Publications Mimco No. 6.: Cornell University.
- Rogers, E.M. *Diffusion of innovations*. (1995). 5th Edition New York: Free Press.
- Rogers E. M. & F.S. Shoemaker. (1971). *Communication of innovation: A cross cultural approach*. New York: Free Press.
- Sanders, Irwin T. *Theories of community development*. Rural Sociology.
- Schramm, W., and others. *Communication and change*. Urbana: The University of Illinois.
- Van, den Ban-Hawkins. (1985). *Agricultural extension*. New York: Longman Scientific & Technical.

